

vizet szeretne egy honnemtó mixtum compositummal keverni. Az új pártnak Osztrák hazafias párt címet adná és programja többek között a következő pontokat foglalná magában.

1. Alkotmányreform a fennálló törvények alapján.

2. Egyenjogúság a templomban, iskolákban bíróság előtt.

3. Közvetlen választások, a tartományi választási rend reformja.

4. A nemzeti-égi kisebbségek védelme.

5. A népek dinasztikus érzésének átvittele a nagy házra.

6. A német nyelv, mint világnyelv, fenntartása a hadseregben és a központi kormányzatban.

7. Egy második országos nyelvnek mint kötelező tantargynak benoizatala a közepiskolákban.

8. A munkás osztály helyzetének javítása.

Mindaz, így szól a levél egy passzus, a képviselőház hazafiakból álló többsége által kompromisszum útján és az összes nemzeti-ségekből összeállított kormány vezetése alatt viendő keresztül. A nyílt levélre legtalálhatóbb kritika, hogy egy bécsi érczap — a humor rovatban közli a famozus programot.

A főrendiház elnöke nélkül. A főrendiháznak mind a három elnöke komoly beteg, úgy hogy nagy az aggodalom, hogy a legközelebb megnyíló ülés-szakra egyik elnök sem lesz abban a helyzetben, hogy a főrendiház tanácskozásait vezethesse. — Legsúlyosabb az állapota gróf Károlyi Tibor elnöknek, aki jelenleg birtokán Kékkőn időzik. Gróf Károlyi Tiborról azt a sajnálatos hírt vesszük, hogy megrendült egészségi állapota miatt már aligha lesz többé abban a helyzetben, hogy díszes állását elfoglalhassa.

Tüntető gyűlés a kollégiumban.

— S ját tudósítónktól —

— A gyűlés előzményei. —

Napok óta közbeszéd tárgya volt úgy a kollégiumi ifjuság, mint a város közönsége között az a tiltakozó gyűlés, mely szombaton

délután zajlott le a kollégium VI-ik számú termében.

A debreczeni kollégium hazafias szívből lélekben magyar ifjusága megeléggel már azokat a bűnös visszaeséseket, melyeket a budapesti Egyetemi Kör vezetősége egy év óta folytat. Megundorodott a klerikalizmus hazafias ellenes sajnós mindjobban terjedő mértékétől, s elhatározta, hogy kifejezést ad annak — miszerint a budapesti hecc nemzetipárti egyetemi polgárok nem képviselik a magyar ifjuság összességét.

Ők csak annak a pár száz embernek a nevében cselekszenek, a kik elkábultva vakon követik a népparthoz dörgődő, lármázó es botrányt csináló vezérémbereket.

Az ifjuság elhatározását meleg rokonszenvvel fogadták országsszerte. A hazafias magyar lapok melegen üdvözölték Debreczenti főiskolájának ifjuságát, mint a mely romlatlan lelkeivel, tiszta honszerelmevel feltétlenül imponálva, meló fenytésben részesíti a nemzetellenes eszmék sötét lelkű harcosait.

A tiltakozó gyűlés híre eljutott természetesen az Egyetemi Körbe is. A néppárti fiatalok megdöbbenve vették tudomást a mozgalomról, s tanácskoznival kezdtek — miként lehetne a vést elhárítani. Tanácskozásuknak eredménye az lett, hogy leküldték Debreczenbe Köpösdy Dezsőt, az Egyetemi Kör múlt évi elnökét, s a pártmostani titkos vezérét. Vele jött Brazovay Kálmán is, ki a budapesti «Egyetemi Lapok» ez évi szerkesztője s a nemzetipárti névleges elnöke.

A debreczeni ifjuság tudomást vett a két ifju lejtőveléről. Egy szűkebb körű értekezleten azonban elhatározta, hogy tudósít — egy olyan embert, a ki az ifjusági ügyek alapos ismerője, pártatlan, s szemtanúja egy év óta a klerikalizmus ifjak üzelmeinek. Ez pedig dr. Wolfner Pál. Wolfner tudósításának az volt a célja, hogy ha a budapesti ifjak az igazsággal nem lépnek egyező dolgokat állítanak, mint hiteles tanu rögtön csafoljon.

Köpösdy és Brazovay még pénteken este megérkeztek. Érintkezésbe léptek a debreczeni ifjuság vezetőivel, próbálták kapacitálni őket, természetesen sikertelenül. A barátságos tárgyalások folyamán Brazovay kijelen-

tette, hogy tulajdonképpen egyező véleményen van a debreczeni ifjusággal. Ő is hiteli Köpösdy ténykedéseit, nem helyesli, hogy elvitte az Egyetemi Kört a katolikus naggyűlésre, nem rokonszenvezik Köpösdy néppárti mivoltával, s a nemzeti párt népgárti mivoltát tagadja.

Ő azt hitte, hogy a most mezalakult tisztikar ellen akar állást foglalni a debreczeni ifjuság. Mikor tudomására hozták, hogy az ifjuság egyáltalán nem foglal állást a mostani tisztikar ténykedésével szemben — mint hogy az meg semmit sem cselekedett, kijelentette, hogy a gyűlésen részt nem vesz, s Köpösdy Dezső ténykedésével magát nem azonosítja.

Mikor Köpösdy saját pártmembere a laképnél hagyta, nagyon megijedt. Ijedtségét csak növelte dr. Wolfner Pál megérkezése. Módot keresett, miként lehetne Wolfnertól a szólas jogat megvonni, s ez által az ifjusági gyűlésre pressziót gyakorolni.

Kerített egy füzet iskolai törvényt s abból kisütötte, hogy mivel dr. Wolfner Pál mar nem egyetemi hallgató, nincs joga beszélni. Ezt tudomására hozta szombaton délután közvetlen a gyűlés megnyitása előtt Kun Belának, mint a gyűlés elnökének Csígyi Andor főiskolai szeniorának. Raadásul megfenyegetődni kezdett, hogy ennek a dolognak következményei lesznek.

A debreczeniek és Wolfner voltak annyira udvariasok, hogy elfogadták Köpösdy argumentumait, s beleegyeztek abba, hogy Wolfner a gyűlésen ne beszéljen. Megkérték azonban, hogy a Csokonai szobor előtt fűszereket a néppárti gazdaságárol.

Ilyen körülmények előzték meg a tiltakozó gyűlést.

Az ifjuság lelkesedik.

Kollégiumok ifjusága megmutatta, hogy igazi egészséges ifjuság, olyan, melynek kezébe jogosan lehet letenni a nemzet jövőjét. A gyűlés iránt szinte mesés éryeklődést és határtalan lelkesedést tanúsított.

Mar négy órakor hatalmas tömegben gyülekezett a kollégium előtt, s harszékzen várta a gyűlés megnyitását. Nem volt jogász vagy theologus, aki elmaradt volna.

Utóvégre egy királyság érdekében a szeméyi érzelmekre is érdemes békákat erősíteni. A szívet lánczra verni, meg azután a hivatás egy népet boldogítani, ez áldozatot is megérdemli.

Midőn e kivételes esetet nem ugyan meggyőződésből, vagy jogosságából, hanem az oportunitás, a czelszerűség, a tradíció szempontjából kívánom helyben hagyni, a mésalliance fogalmát mai alkalmazásában teljesen helytelennek kell nyilvánítanom, mert ezt a demokracia, az egyenjogúság alapelveivel összeegyeztetni sehogysem lehet. — És mégis e fogalom letelése oly körökbe is befeszkelődött, melyek koronákra igényt nem tarthatnak, sőt ma polgári köröknek is van már mésalliance-uk.

Annak a pénzbarónak fia, ki egy ismert művésznek nyújtja a kezét, közfelfogás szerint mésalliance-t köt. Én pedig itt felvetném a kérdést, ki tagadta meg magát, ki lépett lefele, és tulajdonképpen kit emelt e házasság, a pénzbaró-e, vagy az ünnepelet művésznőt?

Va amelyik előkelő gróf «eg corangus» házasságot köt. Neje azonban megbetegszik, évek hosszú során át agyhoz van lánczolt, s egy fiatal, magas műveltségű, nevelőnői minőségben alkalmazott teremtés, kiapadhatlan buzgalommal ápolja a beteget, virraszt agya mellett, sőt a gyermekek t is oktálja, neveli s minden tekintetben tesz eleget a háziasszony terhes szerepének. A grófnő végre hőszenvedés után jobblétre szenderül, s a gróf a nevelőnő kezéért esd. Mésalliance ez?

Kit alacsonyított és kit emelt e házasság?

X. herceg házában valaki veszélyesen beteg. Az agg hercegnő van közel halálához.

Férje és gyermekeit kezeit tördelve rimánkodnak agya körül. Az orvosok aggodva rázzák fejüket, mert nem tudnak segíteni, tanácsot adni. Férj és gyermekek mar-mar kétségbe esnek, s ekkor dr. G-t, egy egyszerű polgáruat bocsátják a beteghez, ki nagyfokú tudásával, lankadatlan szorgalmával, lelkiismeretességével a halál torkából kiszakítja az áldozatot, a harczó felépül... és a hercegnő, ki látta mennyeit faradt, dolgozott, küzdődt, buzgólkodott az orvos édes anyja érdekében, ki tanuja volt az orvos phisikai és szellemi toleráltságának, ki ezt a szolgálatot teljesen méltányolni is tudja: kezét nyújtja az orvosnak. Hat ez mésalliance?

A fiatal polgári származású ügyvéd energiájával, tudásával, körültekintésével megmenti a grófi család becületét, vagyonát s megnyeri aztán a grófi leány kezét. Vagy ez legyen talán mésalliance?

És tényleg ez esetek egyikében sem lehet mésalliance-t megállapítani, mert nyíltan előtűnk fűszereket a rendi állás lerontó okok és motivumok. E példák azonban megengedik azt a következtetést is, hogy a szó közönséges értelmében nincs mésalliance, mert ha nem is dramai okok készítik a magasabb társadalmi osztályt az alsóbbal sógorságba lépni, s ha egykönnyen nem is értheti meg mindenki az ezt előidéző rugókat, úgy mindenkörön vannak a társadalmi osztályokon athidaló, a valaszfalakat lerontó és azt teljesen kiegyenlítő okok és motivumok. Ilyen körülmények között teljesen kizárt is az úgynevezett «mésalliance».

Persze, ha a gazdag bankarany oly szegény barát vasárol, ki czimerének rendbontására keres eszközöket, ha a házasság ezen es — ismétlem — csak ezen alapon jó létre, míg a szívek teljesen közönyösek: akkor, igen

akkor mésalliance jött létre, még pedig mésalliance a szó legrosszabb értelmében.

Vagy ha finom, művelt, magasabb igényeknek megfelelően nevelt leány szívetől teljesen távol álló okokból nyers, műveletlen, durva, visszataszító, minden jobb, finomabb érzésre képtelen férjtel vasasz, ki őt csupán hiu-ágból fogadta el: igen, ekkor mésalliance lett kötv, mésalliance a legszomorubb, legelijesztőbb formában, mésalliance, mely mindket rész pokliava lesz.

Vagy ha művelt, szellemes férfi életársul egyszerű, buta, szív — es érzéstelen asszonyt kap, ez is mésalliance, még pedig a rosszabb fajtaból; mert nem a születés nyújtotta rangi különbség az abnormalis, természetellenes, nem is ez hozza létre a mésalliancet, hanem a házaspár szív és értelem különbsége.

A műveltség, az izlés egyenlő fokú álló pár összeforr, harmonizál tekintet nélkül arra, melyik részé a nemesi pajzs s ki kérkedhetik a dicső ősök hosszú sorával.

Ott ellenben, ahol az értelem, az érzés világ, az izlés között különbség van, abnormalis, természetellenes formákhoz vezet a házasság, ott mésalliancet teremt, ha mocskotalan nemesi pajzsral és dicső ősök egész légiójával mind-egyik fél egyenlő mértékben dicsekedhetik is!

Nem az előnév vagy a nemesi pajzs hiánya hozza létre a mésalliancet, hanem a nevelés a szív, a szellem hiánya!

Ahol szellem és szív kölcsönösen egymásra talált, ott nincs mésalliance, ha dicső családfával csupán egyik rész rendelkezhetik is.

Öt órakor zárt sorokban felvonult a kollégiumi VI-ik számú tanyerembe, mely a főiskola legnagyobb terme, s azt zsúfolásig megtöltötte. Izgatottan várta a gyűlés megnyitását.

— Abczug a néppárt! Le a hazasurukkal!

— Abczug Köpösy, Brazovay!

Ilyen kiáltások váltottak fel egymást.

Fel hatkor aztán megjelent Csighy Andor szenior, s lelkes eljenzes közepette elfoglalta az elnöki emelvényt.

A gyűlés lefolyása.

Csighy Andor elnök először vázolta az ifjuság egybehívásának okait, s megnyitotta a gyűlést.

Jegyzőül Sipos Béla jegyzőkönyvet kérte fel, majd felhívta Kun Béla előadót beszédének megtartására. Kun Béla beszéde a következő:

Akadémiai polgártársak!
Kedves Barátaim!

A határozattól, melyet ma ki fogunk mondani, nemcsak az függ, hogy a debreczeni akadémiai polgárságot az ország közvéleménye megmaradottnak es küzdőnek lássa azon az úton, melyet úgy hívják, hogy a tisztágon dolgozda s utja, hanem sok tekintetben függ a mai határozathozataltól annak a nyilvánvalóvá tételét is, ha vajjon az ország első akadémiájának: Debreczennek s a mi leendő felhívásunk es átíratunk folytán a kolozsvári egyetemnek s a többi akadémiának, szóval a vidéknek s a magyar ifjuság egy részé, úgy gondolkozik, oly célokat, oly eszközöket s oly cselekedeteket tart-e a magyar ifjuság kötelességével, hivatásával es becsületével megegyezőnek, mint a mely czélok, eszközök es cselekedetek következetesen jelzik azt az irányt, melynek jegyében a legközelebbi idők tapasztalataiból belve, a budapesti egyetemi ifjuság egy része működik s mely irányt en nem tudok másképen nevezni, mint a saját nevével: politikai iránynak megínen is a legveszedelmesebb iránynak: néppárti iránynak, mely irányt en nem tudok másképen nevezni, mint telekezeti iránynak, ínen is a legelfogultabbnak: klerikálizmusnak.

Nem olyan vád ez, a mit azért hangoztatok, hogy a kiket illet, tisztazzák magokat, nem olyan vád ez, mit én híresztelésekből, magyításokból, vagy saját elfogultságomból merítettem, hanem olyan vád ez, mint a mit tenyekből ítélve a közvélemény oszt es fenntart, olyan vád ez, mint a milyen vád éri a sikasztót, vagy rablót, ha tetten érték, mert állítom, hogy a budapesti ifjuság egy része elsikkasztotta a magyar ifjuság multjának tisztas hagyományait s megrabolta a magyar ifjuság jövőjének boldogító reményét.

Mert mi a magyar ifjuság feladata? Apolni a multat, teremteni a jövőt! Teremteni életerős, szívós egységes ifjusági közéletet, hogy az itt való ténykedések által edze es izmosítsa magát a majdani nagy közélet küzdelmeire. Mi a magyar ifjuság feladata? Figyelni ama nagy közélet minden nyilvánulását, éber szemekkel átfigyelni a társadalmi jelenségeket s hallatnia szavat, éretetnie akaratai mindannyiszor, mikor a hazaszeretlet, a bátor önérték es a semmi akadálytól es pressiótól meg nem rettenő igaz meggyőződés azt parancsolja, hogy nyilatkozzék es cselekedjék. Ha elvárják a magyar ifjuságtól, hogy építse a jövőt, akkor meg kell hallgatni a jelenben is szavat, szabad tért kell engedni a rend es igazság körlátain belül maradó mozgalmainak s hazafiaságából es a multhoz való kegyeteléből ebredő büntetéseit sem szabad, sőt egyenesen bűn „politizálásnak” minősíteni.

Mindenek felett pedig ne tölje a magyar ifjuság, hogy befolyásolják, mert ez már félig annyi, mint lelkiismeretének áruba bocsátása. Ne tölje a magyar ifjuság, hogy lakatot tegyenek szájára, ne tölje, hogy békót verjenek kezére es lábára!

De igenis önmaga tegyen szájára a magyar ifjuság lakatot akkor, mikor a politikai es felekezeti izü nyilatkozat tételre akarják

felhasználni, mint eszközt, alantós czélok elérésére s önmaga tegyen a magyar ifjuság békót a lábára akkor, mikor arról van szó, hogy a keresztiek kifüggesztése érdekében memorandumot vigyen a miniszterhez, s elmenjen a katolikus kongresszusra, elmenjen a néppárt tanyájába, elmenjen Zichy Nándorékhoz?

S ugyan mit telt a budapesti egyetemi kör mult évi vezetősége? Memorandumot vitt a miniszterhez s elment a néppárti nagy gyűlésre? Tette pedig ezt a magyar ifjuság nevében? Kérdem mi jogon? A vakmerőség, a lelkiismeretlenség, az elvakultság, a fanatizmus jogán! Tiltakozunk! Ez a jog hamis, ez a jog nem jog, ez a jog viszály, ez a jog jogtalan s a g! Hat odáig jutottunk mar, hogy a magyar ifjuság tolja a néppárt szekerét, es segítse a klerikus uralmat s bérencze legyen a ma törekvéseknek, melyeknek végezelja az egyházi állam, a Regnum Mariánum! Tiltakozunk!

Az előadó ezután részletes fejtegetésekbe bocsátkozik s tomboló lelkesedés közben a következő határozati javaslatot terjeszti elő elfogadás végett:

„A kolozsvári egyetem s a többi akadémiák ifjuságával való közlés es hozzájuk intézendő felhívás feltétele mellett mondja ki a debreczeni akadémia polgársága, hogy a maga részéről nem osztja, sőt rosszálja elítéli, karhozatosnak es valóságos ragálybetegségnek tartja azt az irányt, melyet az egyetemközi választások előtt a budapesti ifjuság egy része a magyar ifjuság nevében vakmerő volt követni, midőn eltekintve a mult hagyományaként rank maradt s a jövőt egyedül biztositó kincset: az igazi liberalizmust, mely az ifjusági élet mezején nem ismer vallásfelekezeti es nem ismer politikai, szogalatába szegődött a klerikalizmusnak es néppártnek es szogalatába szegődésnek es szogalattevésnek bizonyosságát adta oly ténykedések által, mint a milyen a keresztiesek az egyetemi tanyerkekben leendő kifüggesztése érdekében a miniszterhez benyújtott memorandum, továbbá a katolikus kongresszuson az Egyetemi Kör vezetőségének a magyar ifjuság nevében zászló alatt való megjelenése: s így eljatszása az ifjuságba vetett bizalomnak es erőszakos megbontása a magyar ifjuság egységének, bekejének es testvériségének.

A debreczeni akadémiai ifjuságnak nem czelja, hogy a sebet, melyet megdondolatlan kapkodó kezek a magyar ifjuság eddigi egészséges közszellemén ejtettek szétszakadás által tovább bolygassa es így egészen elmergesitse. A debreczeni akadémia polgárságának nem czelja az egyetemi kör vérell es botokkal jelzett választási hecczeine elbirálásába való bocsátkozás mivel arra a törvényes bírálatot es íteletet megfogja hozni az egyetemi tanács, s voltaképen a választási dolog az Egyetemi Kör beügyét képezvén, abba beleszólni bar sok kommentárt lehetne hozzafüzní nem kívánunk, hanem igenis czelja, kivánsága sőt követelése a debreczeni akadémiai polgárságnak az, hogy mivel adandó alkalommal a bpesti Egyetemi Kör magat, a magyar ifjuság legfőbb reprezentáló egyesületének es vezetőjének szokta tekinteni, ténylöz működjék es cselekedjék úgy, hogy tettei a magyar ifjusághoz méltók legyenek.

E végből, ha a most uralmon levő Nemzeti part azt meri önértéttel magáról elmondani, hogy neki klerikalis es néppárti törekvései nincsenek, akkor habozás es halogatás nélkül zárja ki a maga kebeléből azokat, kiknek klerikalis es néppárti törekvéseit letagadni nem lehetet, kik a memorandumot, a katolikus kongresszusra való masirozást s más ilyesmit produkáltak s ezáltal a magyar ifjuságnak a felekezeti gyűlölködésen es politikai tevelyésen föjülemelkedő nagy egészét arczul ütötték.

Vagy ezt fogja tenni a Nemzeti párt, vagy ellenkező esetben önmaga süti rá önmagára a bélyeget, hogy bármint is tiltakozik szavakban ellene, valójában az Egyetemi kör mégis csak klerikalis es néppárti klikk.

Ha bünösök vannak, a bünösök bukjanak, de egy bizonyos - a magyar ifjuságnak elegendetel kell!

Itt nincs szó zsidóvédésről, nincs szó protestans érdekről, itt arról van szó, hogy a magyar ifjuság szerei a hazát, munkalja a jövőt, megbecsüli azokat, kik a hazát vele együtt szeretik, a jövőt vele együtt munkalják, de szerinte a hazaszeretethez es a jövő munkálásához politikai es felekezeti jelszavak nem kellenek, s mindenek felett nem tölri, ba a nevében egyesek visszaéléseket követnek el s megbüntetni kívánja azokat, kik őt az ország közvéleménye előtt úgy tüntették föl, mint a reakzionarizmus lejtőjére jutott részt a nemzetnek, mint renegatját a multnak es selejtes reményét a jövőnek.

Ama memorandumban, melyet a néppárti ifjak a keresztiek kifüggesztése érdekében beadtak a miniszterhez, többek közt ez áll:

„Krisztus szelleme uralkodjék az egyetemen!”

Tudja az Egyetemi kör s tudja a Nemzeti Part, mi ez a Krisztus szelleme?

Egy neve van: A szeretet.

Kik ezt figyelembe vették; mióta a világ fenn áll, még sohasem jártak rosszul.

Talán a Nemzeti Part s az Egyetemi kör sem fogja megbánni, ha kiközösíti a maga kebeléből a klerikalistokat es néppártiakat, de megtartja a máskülönbben tévutakon járó memorandum készítőktől emlékül ezt a pár szót:

Krisztus szelleme! Szeretet!

Ez a debreczeni akadémia polgárságának meggyőződése es akarata, ezt kívánja tudtára hozni a budapesti Egyetemi Körnek a magyar ifjuság becsülete érdekében.

Az ifjuság perczekig tapsolta az éljenekkel, zajos helyeslésekkel meg-megszakított beszédet. Gratulált mindenki igaz szókimondásáért. Kun Béla beszéde után a védelem következett. Felállott:

Köpösy Dezső s kördübelől a következőket mondotta: Azok a vadak melyekkel én gem illették valótlanok. Nem igaz hogy néppárti vagyok, nem igaz, hogy klerikalissal egy követ fuvok. A mit tettem azt önzetlen hazafiaságból tettem. Igaz, hogy az ifjuság je en volt a katolikus nagygyűlésen de csak a megnyitáson. Az egyetemi körben nincs néppárti ember, csak antiszemita. Már pedig én előtem a zsidógyűlölet nem egy a néppárti szegedéssel. Az egyetemre a kereszt kifüggesztő kérvényt azért írtam alá, mert meg vagyok győződve, hogy egy vallást sem sért. Az egyetemi Kör ügyek vezetésénél a néppárt nem befolyásolt. Vélem szolidaritást vállalt es vállal most is az ifjuság, s ha cselekedeteimet mérlegelik, az ifjuságot bíralják. A bíralat pedig igazságtalan.

A néppárti férfiu mosakodását zajos közbeszólások tarkították.

— Szégyelje magát!

— Nem igaz, hazugságokat beszél!

— Hallgasson, tünjön el!

— Néppárti pénzen élő alak.

— Klerikalis zsoldos,

Köpösy azonban mindez nem zsenirozta. Beszél a miniszterelnök akaratáról, Wlassicsal való értekezéséről, szidta a liberalis ifjakat a hogy csak tudta, Közbe felekezeti hurokat pengelett:

— Sajnos, szólott, hogy a katolikusok es protestansok annyira elkülönültek egymástól a zsidó lapok heccelése miatt. S ez eheti magát a debreczeni ifjuság, hogy hozzá szegődött azokhoz, kik Magyarország megrontására törekednek (zajos abczug, nem igaz, hazudik rágalmaz kiáltások)

— Beszédét óriási zajban fejezte be, utánna:

Sipos Béla szólott. Hogy Köpösy Dezső érvelése mennyire gyenge, hogy politikája mennyire rósz es elítélendő, legjobban bizonyítja az, hogy Brazovay Kálmán megtagadott vele minden közösséget. Akkor pedig ha a saját barátja es partalnöke elítéli, a közvélemény, közelebből a debreczeni akadémia

ifjusága mit tehet mást, mint hogy pálczat ör felette. Kíváncsian várta mindenki, lesz e tartalma, értéke beszédének, s íme általános a meggyőződés, hogy az üres tartalmatlan szöveg volt csupán. Egy vádat sem tisztázott. Arról a gyűlésről hol a felekezeti harc jelszavát kiadták, a holgróf Zichy János úgy nyilatkozott, hogy a magyar nemzetet ért csapások között a tatar, a rászutas, a rafaformáció legnagyobb, s a ronszenves hangon beszél, s dicsekszik azzal, hogy egy református ifju is részt vett azon — Samu János tanárjelölt. Belekapaszkodik abba, hogy e gyűlésen az egész nemzetipártot néppártisággal vádolják. Pedig itt csak az hangzott el, hogy a jelzett párt 2—300 tagja vallja magán k azt a lelket me e lyező, a magyarországi egységét hosszas küzdelem után megteremtett tekintélyét toromból sötét elveket. Legtargyalagosabbn bírálva a dogot, lehetetlen nem arra a következtetésre jutni, hogy Kópódyék nem elégedve meg az eddigi aidas talab, végtelenül veszedelmes munkát, folyton azon dolgoznak, hogy az ifjuság még lealázottabb közege legyen Zichy és Molnár János kompániájának Kópódy jól számít. Tudja hogy tetszetős jelszavakkal, hangzatos frazisokkal igen könnyen meglehet teveszteni a romlatlan lelkeket. Száz és száz egyetemi polgar leikesül az ő elburkoltva nemzet ellenes tendenciájú elveikért, s nem is sejtik hogy a magyar állam amúgy sem szilárd épületének alapzatából egy egy tegiat raotanak ki, a mi rövid idő alatt az épület összeomlasit provokálja. Nem elvek azok különben, hanem mérgek melyek lassan bar de biztosan kiölik a magyarból a hazaszeretetet, az allampolgári kötelességeket erzetet az egymás iránti szeretetet, es ti-zteletet, a vallasszabadságot, s mindazt a mi magyarországi jövő haladását biztosítja. A ragadós beteg-ég elen mindenki vedekezik, vedekezni kell tehát a magyar ifjuságnak, hogy a beteg lelkek fanatikus lazitasai ne ragadjanak el, s a kik már megkaptak, ha kell radikals kurával kigyógyíttassanak. Inditványozza, hogy Kópódy ejarását itélje el az ifjuság, s fejezze ki megvetését mindazok felett, a kik vele egy huron ülnek (Zajos éljen és taps)

A nagy meglepetés.

Sipos Béla beszéde után nagy meglepetés következett. Szundy Karoly, a budapesti egyetemi hallgató a liberális párt volt elnök jelöltje jött a terembe. Akkor érkezvén a gyorsvonattal Budapestről. Szundy rögtön szót kért, s heves tamadó beszédet tartott Kópódy és partja ellen. Leirta a párt visszaélését, példátlan gyűlölködéseit, s miudazt a mi csak a néppárti d-ra alatt történt. **Kópódyék Kossuth gyalázók is!** Az egyetemi körü elnökvalasztással, mikor a liberális ifjak a Kossuth nótát dalolták a néppárti nemzeti pártiak dühösen kiabáltak:

— Abczug Kossuth. le a Kossuth nótával!

Ez olaj volt a tüzre. Az ifjuság mikor Szundy ezt a kijelentést tette magából kikelve irtóztatos erővel tamadt Kópódynek!

— Gyalázat!

— Rettenetes dolog, védje magát.

Kópódy balálsáppadtan ül' helyén s csak annyit mondott.

— Szundy vigyáz, mert ezért számolni fogsz.

— Helyt állok erte nem ijedek meg fenyegetéseidről, felelt rá Szundy.

Szundy beszéde után melyet tomboló lelkesedés honoral Kun Béla elt a zarszójogával. Ajánlotta határozati javaslatának elfogadását.

Csigy Andor elnök feltette a kérdést. Az ifjuság pedig éljenriadalmak közt jelentette ki: hogy v á l t o z a t l a n u l e l f o g a d j a a z t.

Ezzel az ülés veget ért.

A Csokonai szobornál.

A Csokonai szobor elé gyült össze aztán az ifjuság. Itt tartotta meg dr. Wolfner Pal beszédét, melynek vezérfonala a következő volt:

— Cipkebokor lobogó lángjából hallatszott az isten szózata, Oldjátok meg saruitokat, mert szent a föld a melyen állatok. — Es ez a föld is szent. Pora összevegyült azoknak a poraival, kik a magyar puritanizmus nevében harcoltak a reakció ellen. Méltó utódja ezeknek a mosai debreczeni ifjuság, mely először vette fel a harcot a sötétség ellen.

Nem akarok a közgyűlésen mondottakra kiterjedni. Csupán egy évrre válaszolok. — Kozmopolitizmus elleni harcot emlegetnek odafenn. A magyar ifjuságban csak egy kozmopolita áramlatról lehet ne szó, a mely a pápai zászlót követi, a melynek vezetői Róma parancsszava alatt állauak.

Minden nepek legendájában előfordul a monda a világosság géniuszáról, a kit a sötétség da monjoi biúcsbe vertek. Éjszaka sötétjében uodorítón kaczag a rémsereg.

Ámde miik az éjszaka, hajoal hasad és hajnalhasadra szétrebben a rémhad.

Leszálló éjszaka sötétje bántja a mi szemünket is — talan utuok az éjszakába fog elveszni, talan sohasem látjuk meg a szent világosságot. De ebben az utban követ a tudat, hogy minden éjszakanak eljön a maga hajnala és ha nem fogjuk élvezni fényét mi, élvezni fogják azok, a kik utánunk jönnek. És ezzel a hittel megyünk az új harcba a régi ideálokért, a mely a sötétségén át a világosságba vezet.

A szép beszédet csendben hallgatta meg az ifjuság. Vegeztén kitörő lelkesedéssel éljenzett és tapsolt, mely után a tüntető gyűlést gyalázó „Alkotmányt" elégették.

Azután zárt sorokban zászló alatt hazafias dalokat énekelve vonult végig a Piazz és Kossuth utcán.

A közönség mindenütt ünnepelte az ifjakat, kikre Debreczen varosa is elegendően tekinthet. — Jól végezték el hazafias munkájukat.

H I R E K.

Októberben.

Odakünt az erdőn
Holik a fa lombja,
Ködös, őszi alkony
A könyeit ontja.
Elhaló madárdal
Bucuzik a tájon,
Elhervadt, kiszáradt
Minden kis virágom.

Hallgatom merengve
Fecske csicsérgését,
Az is most sirja el
Bucusi üdvözletet,
Ökörnyal csapódik
Le a kalapomra,
Mintba a mulásnak
Gyaszfatyola volna.

Messziről, tavolról
Idejut egy nóta,
Szüretelő leányok
Szövik szépen szóba.
Vidd el innen szellő
Azt a vidám nótát,
Szakíts hozzá egy szál
Hervadozó rózsát.

Jarok az avaron
S felnezek az egre,
Felhők öleiknek
A kek messzeségbe;
Aztán elválnak,
Abogy mi elváltuok
S őszi lett a tavaszunk,
Hosszu hervadásunk.

A tavasz is elmúlt,
A nyár meg utánna,
Mint az ifjuságnak
Ködbe veszett alma.
Most im, hogy itt állok
A mesgye határon,

Mit gyűjtöttem össze
A télre — számlálom.

Peregve az ágról
Sárga levél hull rám.
Ezt gyűjtöttem össze
Az életnek utján.
Kérdez' az alkony:
Hat még mit csináltál?
Szellő mondhat rá választ:
Szeretted, csalódtál.

Magyar Gyula.

* **Képtárlat Debreczenben.** Talan még is lesz végre velahara egy képtárlat Debreczenben, a miert mi lapársainkkal egyetemben evek óta harcolunk, Bosznay István tanár kezdeményezésére megvalósul. A miot értesülünk a magyar képzőművészek nyugdíj és segély alapja janára, városunkban november hó első felében képkiallitást szándékozik rendezni a budapesti és vidéki festőművészek egy csoportja, melyek elén a budapestiek részéről Németh Lajos és a debreczeni Bosznay István tanár állanak. Tegnap délután városunk hatósági tarsadalmi köreiben több látogatást tettek és mindenütt a legszívesebben fogadták őket. A városi tanácshoz kérvényt adtak be, melyben a város székházának nagytanácstermet továbbá erkölcsi és anyagi támogatást kérnek. A képkiallitók közt lesz az említett két rendező festőművészen kívül: Benczur, Baditz, Bruck, Nádler Róbert, Neográdi Antal, Stekka Gyula; Szenei Fülöp, Telpy Károly, Ujváry Ignác és töben; képviselve lesz Munkacsy művésze is egy darabbal. További részletekről később szolgálunk olvasóinknak, szerzendő értesüléseink alapján, addig pedig üdvözöljük a művészet bajnokait városunkban.

* **A debreczeni önkéntes iskola veszedelme.** Nagy nehezen sikerült tavaly s 39-es önkéntesek részére itt önkéntességi iskolát nyitni. Az idén is megígérte a város, hogy ha 25-nél többen lesznek az önkéntesek intézkedni fog, hogy ismét itt legyen az iskola. Az önkéntesek száma 42 s daczára ennek a városi tanács tudatta a hadkiegészítő parancsnoksággal, hogy nincs az iskola számára helyisége. Így tehát a 39-es önkénteseknek az első hat hónapban Nagyváradon kellene szolgálni. — Turai Farkas tegnap sürgős kérvényt nyújtott be a tanácshoz, előadva, hogy az iskola helyiségeért a szülők fedezik a kiadást. Most kíváncsian várjuk mit fog a tanács s a hadkiegészítő parancsnokság határozni?!

* **Debreczeni Kör Budapestén.** Az őszi évszak beálltával, mikor is a tarsas körök általános felpezsdülése, megelevenülés szokott következni, a Debreczeni Kör vezetői sem vesztegelnek tétlenül.

Élenken buzgólkodnak, hogy tagjaik számára élvezetes es szórakoztató clubéletet teremtsenek.

A küszöbön álló évad programja, ami az állandó tarsas összejövetelen kívül kisebb méretű házi hangversenyeket, irodalmi estéket és egy-két nagyobb szabásu tancsmulatságot ölel fel. Az előlelekből itélve s mindenképpen megizmosodott ifju kör eredményes évek néz elébe. A kör ünnepélyes megnyitása október hó 1-én lesz, helyisége a kerepesi u 30. alatt van, hol a tagok és vendégek a tarsaskörök minden szórakozását megtalálhatják.

* **A debreczeni ügyvédi kamara közhírré teszi,** hogy dr. Békes Sandor debreczeni ügyvéd elhalálozván, a névjegyzékből töröltetett; irodja részére gondnokul dr. Hegedüs Jenő debreczeni ügyvéd rendeltetett ki.

* **Uj ezred parancsnok.** Ő Felsege a király, Steiner Gabor debreczeni 3 gyalogezredbeli alezredest a trencseni 15. honvédegyalozred parancsnokává nevezte ki.

* **A debreczeni termény és árakartár** részvénytársaság tegnap tartotta meg a város háza nagytermében 13-ik évi közgyűlést. — A nagyszámú megjelent részvényesek tudomásul vették az igazgatóság jelentését, mely szerint a lefolyt 1899/900-ik évi üzletév haszoneredménye 28,774 kor. 78 fillérből áll, melyből osztalék gyanánt részvényenkint 16 korona fizettetik ki, míg a tartalékokat gyarapításához 9000 korona csatoltatik. Ezek szerint a most esedékes 13-ik sz. szelvény a mai naptól kezdve a debreczeni ipar és kereskedelmi banknál 16 koronával már be is váltatik. Mivel a vállalat raktarai melyek jelenleg 100 ezer métermazsa befogadási képességgel bírnak, nem voltak kielégítő a bejelentett összes árak befogadására, hozzájárult a közgyűlés az igazgatóság ama indítványához, hogy egy 14—20 ezer métermazsa árának alkalmas új raktár építtesék. Mayer Emil az igazgatóságnak és az ügyvezetőnek sikeres működésükért a részvényesek nevében köszönetet szavazott. A sorrend szerint kilépő 2 igazgatósági tag Bechert Manó és Dámy Kálmán újra megválasztottak. Felügyelő bizottsági tagok Rochlitz Arthur, Lalleer Mihály és Lukács Armin lettek. Pótfelügyelő bizottsági tag Taffer Ignác lett.

* **A tiszántúli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése.** Kiss Áron püspök és gróf Dejenfeld József egyházkerületi főgondnok november hó 14-ére hívták össze Debreczenbe. Az egyházkerületi tanügyi bizottság, november 1-én, a debreczeni főiskola igazgatótanácsa pedig november 2-án fog ülésezni.

* **A polgármester jubileuma.** Az a rendező bizottság, amely polgármesterünk jubileumi ünnepségét készíti elő, puritan egyszerűséggel akarta a jubileumot megtartani. A közönség sorából azonban sűrűn hángzik fel az óhajlás, hogy módot és alkalmat nyujtsanak neki is ahhoz, hogy szeretettel máltóképpen kifejezhesse. Ugy tudjuk, hogy az óhajlás tegnap megbeszélés tárgyát kepezte a bizottsági ülésen a határozatiilag kimondottak, hogy a nagyközönség jogos kívánsága elő nem térhet ki. Hogy tehát a nagyközönség mellő részvétele megbeszélhető s a programba illő módon beilleszthető legyen, holnap délutánra értekezetre hívták meg Debreczen összes testületeinek elnökségét a városháza nagy tanács-terembe.

* **A debreczeni görög kath. kántortanító választás a napokban** ment vegbe másodikban a debreczeni római kath. elmi iskolában a választás ez alkalommal még nagyobb érdeklődéssel folyt le, mint előzőleg aug. 26-án tartott választáskor, a választásra jelentkeztek Plesa Ferenc zempléni megyei lelesz polyáni, Stima Gyula nyirbaktai, Varga Lajos sárközüjaki, Sülich Eudre váraszi, Fabián Aladár tokaji és Vámosi Janos madzombori kántortanítók, a közbizalom Plesa Ferenc leleszpolyai görög kath. kántortanító felé irányult ki is egyhangulag lett megválasztva Plesa Ferenc jeles képzettségű tanító ki a debreczeni görög kath. hívek váromozásának teljesen megfog felelni és más felekezetű kollegáival is kiállja a versenyt.

* **Főgondnok választás.** A debreczeni ev. ref. egyház ez évi december hó 27-én tartja meg egyházi főgondnoki állás betöltését, a presbyterium negyedrészenek és az egyházközönségi tagok negyedrészenek egyenlő kaja ugra megválasztását eszközölő ülést. Ennek tárgyában már a napokban egy figyelemztetést adott ki, a melyben a szavazásban részt venni óhajtok számára részletes értesítést nyujt.

* **Diáktűzoltók társas ebédje.** — Az 1880-ban feloszlott főiskolai tűzoltó társulat volt tagjai ez év október hó 7-én (vásár Várnapján) husz éves találkozóra jönnek össze városunkban. Ez alkalomból ugyanaznap délután — társas ebéd lesz a „Bika” vendéglő dísztermében, melyre ez uton hívja meg a rendező bizottság a főiskolai tűzoltó társu-

latnak minden még életben levő tagját, s általában az érdeklődő közönséget. — Ebédjegyek csak október hó 4-én reggel 9 óráig válthatók 5 koronaért. Dicsőfi József ev. ref. lelkész urnái (Széchenyi utca 4 sz. a.) a délelőtti órákban.

* **Cziganytemetés.** Gyászban vannak a debreczeni cigányok, meghalt az öreg Mursi Sámuel bácsi, a Rácz Károly klarinétosa. Ott futja a jóképű öreg cigány a klarinétot hosszú éveken keresztül, fáradhatlanul, lelkesen, amíg egyszer csak hirtelen elszóllította a kasszas, — tan klarinétosra van szükség a tülvilágon. Ma délután temetik az öreg Mursit nagy parádéval. Kinnt lesznek a barna fiúk mind, hogy szivettepó nótával bucsúztassák el Mursi Sámuel — az öreg klarinétost.

* **Agyonlőtte tulajdon gyermekét.** Megrázó szerencsétlenségről érte-ít bennünket szalardi levele önk. Tolye Lőrincz, egy siter-völgyi szegény parasztember kukoricaföldjét sűrűn látogattak a vadászok és erősen dezsmálták a tengerit. Tegnapelőtt éjjel azután lesbe állt Tolye, hogy puská végre kaphasson egyet a falank bestak közül. Egész éjjel várt de eredmény nélkül. Vegre, virradatkor megszakadt a nagy esőndesseg. Csörtetés halott a kukoriczában és az oda hajló kukoricza szárák között valami fekete tömeg közeledett. Lassan felbuzta puskája kakasát; várt meg nehany pillanatig, hogy közelebb jön-e a vad; s hogy nem jött odalött. Pájdalmas sikoltás követte a lövés dörrenését. És mikor Tolye rémü ten odarohant' látta hogy tulajdon kisfia az alig 8 éves Lőrincz fetreng ott a földön, verben, ha álos s e b b e n, A gyilkos gulyó mellebe furódott a szegény kis gyermeknek, s mire apja őt Hevessy Vilmos dr. szalardi körorvoshoz szállította ki seenedett. A szeretlen ember annyira szivére vette az irtózatot esetet, hogy öngyilkos akart lenni, azzal az fegyverrel, melylyel egyetlen fiát lötte agyon. Csak nehezen tudták elvenni tőle a fegyvert. A kis adozatot tegnap boncolták fel és temették el óriási részvét mellett.

* **Helyreigazítás.** Lapunk szombati számában a közgyűlési tudósításba névsere csuszott be. Azt irtuk ugyanis, hogy Kiss Albert hataozati javaslat mellett Harangi László szavazott, ellene pedig Harangi Sándor. Hát megfordítva áll a dolog. Harangi Sándor nem mameluk, legcévésbbé pedig főispáni csatlós. Ő Kiss Albert határozati javaslatára adta szavazatát, a mit e helyen szives örömmel konstatálunk.

* **A persa sah budapesti időzése** alkal-mából a Blum Sándor bpesti egyenruházati intézet főnökét is fogadta és nagymennyiségű megrendelést tett ugy a saját, mint hadserege részére. A bemutatott minták a sah és kíséretének annyira megtetszettek, hogy megkérdezte, hogy azok tényleg magyar gyártmányuak-e. E bpesti cégnek, mely a bonvédség, csendőrség és koronaórság szerződéses szállítója, Debreczenben is van fiókiintézete a Kosuth utcában.

* **A Corsó kávéházban** ma este zeneestély tartatik Kiss Béla zenekara közreműködésével.

Színházi alakok.

* **A páholybérő.** (Nyugodtan dől hátra a bársony zsöllyében, cukorkákat szopogat és lorgnettjével játszik.) No de milyen érdekes, Nézd csak a Jolánnak milyen blouza van, na, hát látál már zöld alapra rózsaszínű crep de chint rakni. Igazán, hogy némely embernek halvány sejtelve sincs az izlésről,

— Nagyságos asszonyom, azt nem ugy mondják, „halvány sejtellem”, hanem „kék gőze” sincsen.

— Wie! kék gőz!

— Na igen blauer dunstja nincs!

(Ráüt udvarlójára a lorgnett) magánaki csak mindig bolondságon jár az esze! Igaz a rossz nyelvek azt sutogják, hogy maga és

X-né nagyon de nagyon jól megértik egymást! Ne tagadja!

— Nagyságos asszonyom, de én igazán (jelentős mosolylyal elhalgat.)

Na ugye mondtam, meg védeni se tudja, tisztázni se akarja magát. De nézze csak azt a párt! Nem ismeri?

— De igen, egy barátom a mennyaszsónyával.

— Ah! A férfi csinos! A lány, na azt nem kellend majd féltetni az urának: Apropos! Jöjjön el holnap a balra — én is ott leszek.

— Sasszárnyakon repülök. (Ilyen és ehhez hasonló beszéd közben lezajlik az előadás). Előadás végén: mit is adtak ma?

— Igazán nagyságos asszonyom... bocsánat nem tudom, ... majd meg nézem a szinlapot.

* **A támlásszék bérő.** (kaiser kabátban, gukkerrel a vállán, erősen neki fészülködve.) Elég szép ház! Látok egypár igen csinos fejecskét! Remélem hogy igen kedves szomszédnot rendel a sors számomra! Már két hét óta epedek csinos szomszédnot után és mindig vénasszony meg negyvennyolczas honvéd ül mellettem. Lehet, hogy ma...

(Egy vén asszony telepedik le a mellette levő zsöllyébe.)

Na, hogy az a jó Isten... Hát akkor nézzük a szinpadot. Ah! Elég csinos kosztümök! Micsoda károk és rendek! Ez a Mariska napról-napra edesebb lesz. Ha elsején kikapom a fizetésem, hát isten ugyse csináltatok neki egy szép virágallványt... vagy talán meghívom vacsorára... eh! legjobb lesz, ha kifizetem a szabómat.

(Gukkerezni kezdi a közönséget és megvan győződve, hogy ő a színház figyelmének központja.)

* **A másodemeleti páholy.** The, hallottal, hodj a Krausz micsede fényes üzletet csináltha.

— Na! Hodj-hodj!

— Én nem thodok, mi az ürdögöt kibálja olyan nemdon odolennt az a kisoson!!! Hat thodod... (elmeséli, hogy a Krausz micsoda fényes üzletet csinált, miközben a felesége a függőit igyekszik éreányre juttatni.)

* **A diák helyi törzsve ndég:**

S z i r é s z: Ej, hat van neked szived, van lelked ezt megtenni.

D i á k h e l y i t ö r z s v e n d é g: Hehehe, hihih, huhuhu!

S z i n é s z: Hisz te talán sohse ismertel anyát, nem volt ki melengessen kebelén...

D. t.: Hajajaj! Jaj de jó! Huhuhu!

S z i n é s z: Légy hát átkozott, verjen meg az Isten...

D. t.: Hajaj! Megfuladok! Uff!

(A függöny legördül, örült taps a diák-helyen, s a törzsve ndég „Medea” előadásáról, azzal tavozik, hogy igen jól mulatott.)

* **A karzatlatogató.** Zsuzsi vótá man te szénházba?

— Nem én!

— Te, mi jaz a nagy vas rolétta?

— Nem tom én!

(Felhuzzak a függőnyt. Népszimű előadás folyik.)

— Ne mán azt a főstött fejrípét, hárszen ha a mi falunkba ojan rokojába jelelnik meg fehétra is vernik a legiayek.

(Baka közbeszól:) Mán pedig szép leányzó, ez a jó. Abun ni, még a bugyigója is kilátszott! Tyhü, a rézangyalát!!! (Ugy bámul, majd kiesik a szeme.)

— (Egy hetes, kín-k a hadfi iszonyuan rátaapos a labára:) Ujnye a teremtesit, járjon a maga lábán, osztán!!!

— Fogd be a pofád, rongyos, mert le-hajitalak! Ne zavarogj itten.

(A baka és a béres alaposan hajbakap a páholy és fölözinti közönég nagy öömére, végül a rend szigorú öre — nélkül megtörténik a kibekülés.)

Apotyajegyes. (9 óraker unott pofával bekocog, 5 év óta mindennapos látogató. Elkéri a szolgától a gukkot, letelepszik.)

Mit is adnak? — Shakespeare! — aludjunk.

(A szomszédjai nagy gaudiumára nagy zajjal elalszik, Felora mulva feébred, kivonul s meglátogatja az öltözőket.)

Kemil.

Színház.

Próbaházasság. A vasárnap délutáni közönség kitünően mulatott Gerő Károly vigjátékán. Az előadás nem volt éppen mintaszerű, de Szabó Irma, Pataki Béla, Odry Árpád részben eléledtettek a folytatkozásokot.

Kurucz-furfang. Este a mult szezon egyik legsikerültebb darabja a Kurucz-furfang ment jó előadásban. A közönség zajos ovációkba részesítette elő sorban F Kállay Lujzát. A szeretetreméltó enekeső ki mar egészen honna női a közönség lelkéhez, egyikét mutatta be egyik legkedvesebb alakításainak. Bajos, kedves tűzrólpattant magyar menyecske volt a legjavából. Bodi Ella n-hány magyar dallal aratott lelkes tapsokat különben passzív szerepében. A férfi szereplők között új volt Odry Árpád ki Tetényi Kurucz kapitányt (Komjathy szerepét) játszott sikeresen. Szathmari Szacs vai örökét vette ar. Derekasan megállotta helyet, Pataky Béla mokaival sok derültseget kelteit. A régi jó Bögözdly volt Szikla Miklós is.

Aradi lap Rubos Árpádról. A debreczeni színház volt kedvenczéről Rubos Árpádról — az új tagok bemutatkozása ötletéből — így ir az Arad és vidéke:

Legyen ő az első, a kire nagy és nehéz feladat vár a színháznál. Voltsképen az Andorffy Peter távoztával hivatalosan törölt művezetői állást van hivatalos betölteni. Az operette és könnyebb fajú enekes vigjátékokat rendezte te, sokoldalú, előkelő művészetével pedig számos gazdátlanul maradt szerepet kell magára vállalnia.

Szerepköre olyan tág, mint a milyen szük hatarak köze van szorítva testi terjedelme. Egyet azonban bizton állithatunk, azt ugyanis, hogy az enekes, mint a drámai darabokban nálánál finomabb izlésű, ötletesebb, mézesebb humoru szalon komikus és illetve naturburecha nincs a vidéki színházaknak. Erről különben már holnap kedden este meg is győződhetik az aradi közönség, a mikor művészi szempontokból egyik legjelesebb alakításában a Czifranymoruság Mádi Simijében fog bemutatkozni.

Különben előkelő megjelenése miatt vált híressé a vidéken Bilitzky herczeg kadét alakítása. Szerződést ajánlott fel neki a Népszínház is, a melyet azonban körülményei miatt nem volt módjában elfogadni. A Csiky darabok naturbursch mester szerepeinek a vidéken kiváló személyesítője s Debreczenben nagyon szerették az ott töltött három szini szezonon keresztül.

Kellemes, hajlékony hangja van, a melyet izléssel juttat érvényre az énekes darabokban. Mint rendező hajszál-pontosságú pedáns ember, mint ember pedig maga a megtestesült szelid derű.

Enekes szerepben csütörtökön fog először fellépni a Kis szökevényben.

Szerződöttese, az öt megelőző jó híreket tekintve, szerencének mondható a szintársulatra, melynek hogy miként válik majd nem nélkülözhetetlen tagjává, azt a jövő fogja bebizonyítani.

Színházi műsor.

Hétfőn okt. 1-én, bérlet 1. »A« — A görög rabszolga. Operette. 3 felvonásban.

Kedden okt. 2-án, bérlet 2. szám »B« — Közönyt közönyvel. Vigjáték 5 felvonásban.

Szerdan, okt. 3-án, bérlet 3. szám »C« — A koldusdiák. Nagy operette 3 felvonásban.

Csütörtökön, okt. 4-én, bérlet 4. szám »A« — ujdonságul először: Nyvtelen levelek. Bohózat 3 felvonásban.

Pénteken, okt. 5-én bérlet 5. szám »B« — A kis szökevény. Operette 3 felvonásban.

Szombaton, okt. 6-án, bérlet 6. szám »C« — az aradi vértanúk halálának gyásznapján: 1848. (Hadak utja). Történelmi színmű dalokkal: 9 képbén.

Vasárnap, okt. 7-én, két előadás; délután 3 óraker felhelyarakkal: A szökött katoná. Eredeti népszínmű 3 szakaszban.

Es e 7 és fél óraker, bérletszűnetben, ujdonságul először: A csillag fia (Bar-Kochba) Enekes legenda 5 képbén.

Általános gyöngeség.

Egy pozsonyi lakos gyógyulása.

Wainer Károly ur (Pozsony, Iskola-utca 5.) írja nekünk, hogy milyen betegségben szenvedett. Bizonyos eégültséggel beszél róla, mert betegségét gyógyulás követte. Bajja nem volt éppen betegség; inkább általános gyöngeség volt, teljes levertség, melyet a vér elgyöngülése hozott létre. Ennek az állapotnak szíptomái rendszeren főfajás, undorodás a tapialeköt, az étvagy elvesztése, az álom hiánya. Az elgyöngült vér elvesztette vörös vérszétjeinek egy, az ellenállásra szűkséges részét s így a vérszegénység, a sápadtság, reuma, neuraszténia s mas betegségek szabad teret nyertek s ezeket csakis a vérnek oly hatalmas helyreállítója tudja meggyógyítani, mint a Pink-pilula, mely most legjobbnak van elismerve. — A Pink-pilulákkal tudta Wainer ur legyőzni azt a nagy gyöngeséget, mely reá vezetéssé valhatott volna.

A mióta a Pink-pilulákat alkalmazom, írja, egészen megváltozott az érzem magam. Nem érzem azt a gyöngeséget, mely levert azelőtt, dolgozom fáradság nélkül, örömmel, amit már régóta nem tettem. Jó étvagyam van s éjjel jól alszom. Mind a mellett, hogy a visszaesés ne álljon be, folytatom a használatukat.

Ily eredmény mellett habozás nélkül bizhatunk a Pink-pilulákban. Ez komoly gyógy szer, mely valószínű és bizonyítható hatást ér el. A gyógyulás bizonyítékai mindennap érkeznek a világ minden zugából.

Kapható minden gyógyszerárban, valamint a magyarországi főraktarban **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest Király-utca 12.**, doboz 1 frt 75 krért, vagy 6 doboz 9 frtért.

CSARNOK.

Harms, az uzsorás.

Angolból.

Harms beteg volt. A parasztek örültek ezen nagyon. Ö évek óta uzsoráskodott, a pénzt összeszedte a pénzt a parasztoktól; mellettök meggazdago-

dott s olhizott — most beteg szegény. Felesége nem volt soha, úgy élte at azéletét vigasz nélkül — szerelem nélkül.

— Ez az igazság — mondák a parasztek — most veszi el büntetését.

Az egyedüli, ki az öreg Harms mellett kitartotta — Jean volt — Jean, a szerencsen.

Jean, a szerencsen volt az ő szolgálja, nasa az ő mindenese — mondhattam volna az ő futája, ha Jean, a szerencsen, nem lett volna olyan lassu.

Ez a szerencsen 20 éves volt, falusi kaffer, mint gazdája, tudott lovagolni, elfogása óta egy évvel hátra maradt, mert hirtelen nőtt.

Kell-e még Jeant, a szerencsent, bővebben jellemezvem, hogy impertinens szerencsen volt s minden testi sajátságában egész ellentéte urának és mesterének. Ez egy kövér, háromszáz font nehéz s törpe — Jean egy magas, legfeljebb 110 font nehézségű fajankó respectabilis 6 1/2 láb hosszúsággal. A két Shakespeare-figurát együtt látni az utcán, kedves látvány volt, valóságos Falstaff s az ő piczje.

Tenát Harms beteg volt s nem ment többé az ő piczijével sétálni, hanem otthon feküdt.

Jean, a szerencsen, ágyánál ült s nem gondolt semmire. — Harms ott feküdt s nyugott.

Mindenféle bája volt, minden betegség rajta volt, a mint ő képzeite — rheuma, podagra, köszvény, elzsírosodás stb.

Amint Jean így gond nélkül ül a gyá mellett, egyszerre felkiált az öreg Harms, úgy mint még soha, szeméi kifordulnak, nyelvet kiölti, különös hangokat ad s valóságos halottnak látszik.

Jean felállott, megfogta az öreget kezével fogva s mondá:

— Jé! ő meghalt!

Ezzel Jean kiment, hogy ezen nevezetes halálesetet tudassa nagy közönséggel. Öt perc alatt tele volt a szoba emberekkel, akiket Jean behívott.

Az öreg Harms az agyon ült s egy cseppet sem volt meghalva, sőt beszélt is: »Egy rohamom volt« — mondá.

A parasztek gyorsan távoztak, egyik a másik után.

— Jean — kiáltá Harms — menj doktorért, hallod, szaladj!

Egy negyedóra alatt ott volt a doktor, de az a doktor nem volt doktor, csak egy olyan ember, a ki rendelni tudott.

Azonban a rendelés ma nem használt semmit, az öreg mindindább jajgatott s ez a »doktor« is mindinkább aggódott.

— Jean!

— Igen! — hangzott a felelet.

— Fogass be!

— Igen!

Jean befogatott, Harms bepokolva az öreg »csészá-ra« helyeztetett: s most fel Oldenburgba!

Az idő borzasztó volt. Iszonyu hővihar.

Jean oly sebesen ment, amint csak mehetett. Végre két órai utazás után Oldenburgba érkezett éjjel egy óraker, kitudakolta a hosszú utcát, ebben az utcában a 4-ik számot s ezen 4-ik szám alatt — Claussen botbelyt. Jean csöngetett, Claussen felkiált ágyából s felnyitva az ablakot kérdé: »Ki az?« egy kanna vizet tartva kezében, hogy esetleg a pajos kérdező-köddőnek egy kis vizes feleletet adhasson. Jean »gító feleletet« adva, nem kapott a zuhanyból, hanem Claussen csakhamar lenn volt.

— Hol van ő? — kérdé Claussen.

— A szekéren — felele Jean.

Mindketten a szekerhez mennek s elbmulva (két ilyen arcot lefestve látni!) latják, hogy a szekerek csak fele van ott —

Jean a szekér első részével Oldenburgba jött, a kocsii hátsó része pedig — a tulajdonképeni kocsi leszakadt s valahol Oldenburg és Claussen között nyugszik.

Jean megfordul szürkéjeal s galoppba megy vissza Claussen fele.

Valóban, háromnegyed órányira a város-
ő megtalálta a kocsi hatszó részét az éjszaka-
kában, a hóban fekve. Nem szólt egy szót
sem, nehogy ura észrevegye a történetet,
hanem indult a szekérről Odenburg felé, ma-
sodszor.

Megérkezve a borbélyhoz, ugyanazon
processus folyt le, mint első ízben.
Harmadszor aztán nem ment vissza a
gazdájához Jean. Clausen is adósa volt.
Harmsnak, jó! bepuncsoztak Jeanal a koc-
czintoltak a hóban maradt uzsorás egészse-
gére is.

Csak késő reggel indult vissza a faluba,
Vigan füttyörszve hajtotta a szürkét! Ah! a
micsoda öröm lesz ott, ha megtudják, hogy
Harms elveszett. A parasztok agyonevetik J-
ant, tánczolni fognak és —

Egyszer csak megállt a szörke s úgy
teremtette egy markos kéz fültövön Jeant,
hogy minden szerezsen a gyalt füttyörszni
ballott. A Harms keze rendezte ezt a várat-
lan koncertet.

Jean el volt szontyorodva. Gazdája fel-
vit mellé s mondta:

— Sebesen hajts, három váltót kell
megóvatolnunk delig!

Az uroszások örökéletűek.

M. á. vasutak menetrendje 1900. május hó 1-től.

Debreczenből indul:

Útvonal	Időpont	Ár
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u. 4 16	6 p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01	
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 36	
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 27	
P.-Ladány—Nagyvárad felé	d. u. 3 37	
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden déli	12 —	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este 7 10	
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u. 3 99	
Szatmár—M.-Sziget felé	este 7 58	
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel 2 56	
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u. 12 17	
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este 6 46	
Csak Szatmárig	reg. 5 22	
Miskolcz—Kassa felé	reg. 8 22	
Miskolcz—Kassa felé	este 6 58	
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u. 4 01	
	m. áll. v.-tól reg. 5 28	
	vásártérről reg. 5 51	
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-tól d. u. 4 06	
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről d. u. 4 15	
	m. áll. v.-tól d. e. 11 20	
	vásártérről d. e. 11 29	
Füzes-Abony felé m. á. v.-tól	reg. 4 42	
Füzes-Abony felé vásártérről	reg. 5 —	
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u. 4 16	
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u. 4 27	
Derecske—Nagy-Léta felé	reg. 8 35	
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u. 4 21	

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 01 p.-kor induló gy.-v.	d. u. 1 50
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este 8 10
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg. 5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este 9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező gy.-v.	reg. 6 50
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg. 9 15
Az este 6 ó. 50 p.-kor érkező gy.-v.	d. u. 1 55
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este 7 05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	(P.-Ladányig gy.-v. átszállással) este 9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e. 11 44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u. 3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este 6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel 2 33
Budapest felől	reg. 7 40
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg. 5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	reg. 7 51
" " " " " "	d. u. 12 16
" " " " " "	d. u. 3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este 10 12
Csak Szatmárról	este 6 45
" " (gyorsv.)	este 8 46

Kassa—Miskolcz felől	reg. 8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől déli	12 07
Kassa—Miskolcz felől	este 7 53
	vásártérről reg. 8 09
	máv.-hoz reg. 8 07
B.-Sz.-Mihály—	vásártérről este 6 52
H.-Böszörm. felől	máv.-hoz este 6 41
	vásártérről d. u. 3 22
	máv.-hoz d. u. 3 30
F.-Abony felől vartérről	d. u. 5 27
" " m. á. v.-hoz	d. u. 5 36
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérről	reg. 7 50
" " " " " " máv.-hoz	reg. 8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg. 7 18
" " " " " " " "	d. u. 3 13

Nyílt-tér.

Minthogy a tavasz előrehaladtával
csecsemőt, gyermeket és fűtő-
egyaránt fenyeget a járványok veszé-
lye, ismét csak a nyáron alkalommal
hálásan fogadott

M O H

ÁGNES-FORRÁSUNK

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert
olcsó, igen kellemes és tiszta ivó-
viz lévén, a tavaszi és őszi évszakokban
kedvelt élvezetszer szerepel, más
részt mert **dus szén-tartalmánál**
fogva **specifikus óvószer is a tífus,**
cholera és a gyermekek tífoid-
szerű tavaszi-nyári betegségei ellen.
Ehez járul még, hogy csecsemőt is
megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes
hurutos bélbántalmak ellen, míg
szoptatója e viz használatát folytán
nagyon kedvező hatással bír és
bőséges tejet nyújt. Már meglévő
gyomor- és bélhurutot gyermekeknél
és felnőtteknél gyógyítja. Kellően hat-
ván be szénsavánál fogva a gyomor és
bél idegeire; a gyermekek lázát, meg-
betegedéseinél pedig nélkülözhetet-
len, hűtő, húgyhajtó és a szomjat
csillapító hatásánál fogva

Kedvelt borviz.

A mohai Agnes forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkeres-
kedésben és vendéglőben.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A leg-
kisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett
minden szó 4 fillér.

Pénztárosnő felvétetik **Kontsek**
Géza fűszerüzletébe
írásbeli ajánlatok október 1-ig személyesen adan-
dók át.

Ház a Kossuth utcában családi viszo-
nyok folytán utányosan eladó, eset-
leg bérbeadó. — Értekezhetni Kossuth-u. 31.
Szvatos.

Templomülés a debreczeni Deák-
Ferencz-utcai izr.
templomban középhajó 3. sz. pad, I. sz. sarok
örök áron eladó. — Értekezhetni a kiadó-
irodában.

Eladó ház Kossuth-u. 42. sz. új
teljes ház jutányos
áron eladó. esetleg kisebb ház vagy földbir-
tokkal cserélhető.

Ócska vaskályhák
legmagasabb árban
vesz Klein Jakab Piac 26. a nagytrafik ud-
varban.

Aranyéremmel díjazott tökéletes
fagykútszivattyúk 60 koronától kezdve
díjtalan felállítás — egyéb építkezési
vaskútszivattyúk házhoz szállítással gyári áron
kaphatók.

A szüreti fényre pedig
minden külföldinél jobb és olcsóbb
szintén aranyéremmel díjazott, saját
gyártmányu

Borsajtók és szőlőzuzók
lesznek raktáron a

Debreczeni Vasöntőde
és Géplakatosság

Péterfia Hadház-utcai telepén, mely min-
lennemű gazdasági, ipari és háztartási
gépek javítását is legjutányosabban végzi.

Acetylen világítási berendezések

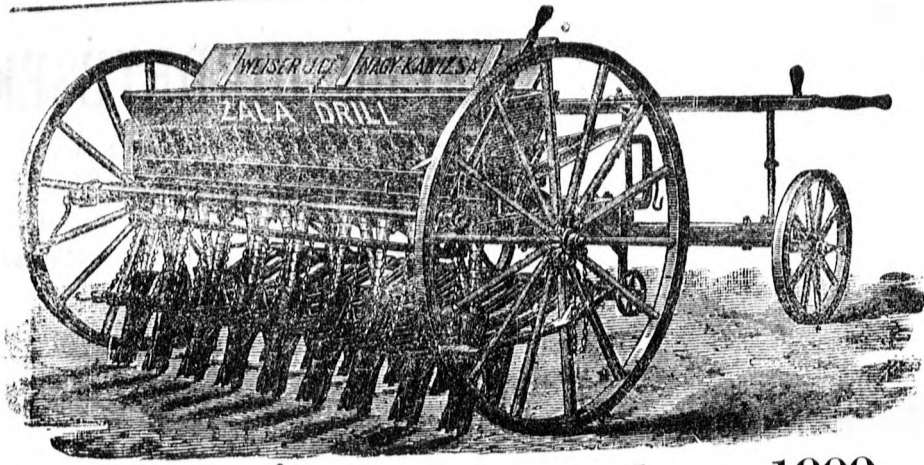
városok, falvak, kastélyok, gyárak, vendéglők stb. részére.

Egyszerű szerkezetű készülék; saját szabadalmunk és gyártmányunk.
Költségvetések díjmentesen.

Galciumcarbide a legolcsóbb árban.

MAUTNER ADOLF és Társai

Budapest, V., Arany János-utca 5.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépink, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre. A homokos talajhoz a ZALA-DRILL különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult vetősarokkal lesz ellátva. Minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte úgy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép** veseyen az

állami arany éremmel, az 1900. évi párisi világkiállításon ezüst éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmet nyert,** továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecs kavágók, répvágók, kukorica morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Főpiac 43. sz., a Svetics-ház udvarán,
a Dréher-sőresarnok mellett.

Gelbmann József,

Weiser J. C. gazd. gépgyár képviselője.

A védjegyre tessék vigyázni!

BRADY-féle
Máriaczei
gyomorcsseppek

nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál,** nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs, szűkölés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a mennyiben ez a gyomortól származott gyomortulterhelésnél, etelekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorroikáknál.

Említett bajoknál a Brady-féle **MÁRIACZEI GYOMORCSEPPEK** évék óta kitűnőnek bizonyultak, amit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Vetelnél csakis **Brady-féle Máriaczei gyomorcsseppek** kerendők és vigyázni kell, hogy az a fenti védjegy és aláírással ellátva legyen és arra, hogy a régi birnevű valódi Brady-féle Máriaczei gyomorcsseppek üvege 40 krba, kettős üvege 70 krba kerül, holott a **nem valódi, utánzott és csekély értékű,** olcsóbb árban, többnyire 35 krért árusítatják.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn“ Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tára **BUDAPEST,** Király-utca, 12 sz.
KAPHATÓ DEBRECZENBEN: Tóth Béla, Mihalovits István, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamásy és Balázs gyógyszerészeknél. — **DIÓSZÉGEN:** Vaday Ignác, **ÉRMIHÁLY-FALVÁN:** Mátray István. **HADHÁZON:** Farkas Ödön. **KABÁN:** Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Bikszádi

árlappal és ismertető könyvecskével

bérmertve szolgál

a **kútkezelő ség**

Bikszád,
(Szatmármegye.)

Bikszádi

Ásványos gyógyvizet, mely egyedül a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok. hatásánál fogva főlébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesőburut, hangszalag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva verhányás, tüdőcsues hurutnál és kezdődő gümőkórnaál, továbbá kitűnő eredményt értek el a **BIKSZÁDI VIZ** alkalmazása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj és epehólyag bántalmónál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specifium vált be.

Bikszádi viz berlője s a sztojkaí viz főelarusító:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojkaí

Ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el **magyar karlsbadi vizeknek,** mert ényleg annak gyógyhatása szigorú diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben **czukorbetegségnél** alkalmazva valóságos csodákat művel, kitűnő hatása a **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** a légzőszer ek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** duz szónsavtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital parját ritkítja. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** hosszas használata az ep szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyal is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

SZTOJKAI

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmertve szolgál

a

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKAI,

u. p. Magyar Lajos.

Szolnok-Doboka m.